

ĐẠI-ĐẠO TAM-KỶ PHỔ-ĐỘ
TÒA-THÁNH TÂY-NINH

CAO-ĐÀI
PHỤC HƯNG NHÂN-NGHĨA
.....
QUANG THÔNG
.....

TÀI LIỆU SƯU TẦM 2023
hai•không•hai•ba

Ebook được hình thành bởi chuyển đổi tài liệu phổ biến từ Website **CAODAISMEINTERNATIONAL.BLOGSPOT.COM**. Mọi góp ý, đề nghị bổ túc, sửa đổi những sơ sót, có thể có do sự trình bày, xin vui lòng gửi điện thư vào địa chỉ: *tamnguyen351@live.com*

Thành thật tri ơn **SOẠN GIẢ QUANG THÔNG** và **BAN PHỤ TRÁCH PHỔ BIẾN KINH SÁCH WEBSITE CAODAISMEINTERNATIONAL.BLOGSPOT.COM** đã bỏ nhiều tâm-huyết và công sức trong việc sưu tập, biên khảo, đánh máy, in ấn hay phổ biến trên Website ngò hầu **GIÁO-LÝ ĐẠI-ĐẠO** được phổ truyền rộng rãi, lưu lại di-sản tinh-thần vô-giá cho thế-hệ hiện tại và nhiều thế-hệ tiếp nối mai sau.

California, 05/12/2023

Tâm Nguyên

Website: tusachCAODAI.wordpress.com

CAO-ĐÀI
PHỤC HƯNG NHÂN-NGHĨA

QUANG THÔNG

MỤC LỤC

CAO-ĐÀI PHỤC HƯNG NHÂN-NGHĨA	7
▪ 1 – Ý Nghĩa của đức Nhân Nghĩa trong Nho Giáo	7
▪ 2 – Nhân Nghĩa trong đạo đức dân tộc.	9
▪ 3 – Nhân Nghĩa trong đạo Cao Đài	11
▫ Bài Thánh thi trong Thi Văn Dạy Đạo	12
▫ Hai chữ Nhân Nghĩa kèm thêm hai câu liên về Nhân Nghĩa trước mặt tiền Tòa Thánh.....	13
▫ Câu liên trên cổng Đạo Đức Học Đường.....	14
▫ Thánh giáo dạy về Nhân Nghĩa.....	15
▫ Kinh Thiên Đạo và Thể Đạo Cao Đài.....	18
▪ 4 – Vài lời Kết	19

TÒA-THÁNH TÂY-NINH

CAO-ĐÀI PHỤC HƯNG NHÂN-NGHĨA

 Quang Thông

1 – Ý NGHĨA CỦA ĐỨC NHÂN NGHĨA TRONG NHO GIÁO

Trong sách Luận Ngữ nhiều lần Đức Khổng đề cập đến đức Nhân với ý nghĩa từ thấp đến cao. Ý nghĩa thấp nhất, Nhân là yêu người tức là tình thương yêu đồng chủng, đồng bào. Nhân còn có ý nghĩa sâu rộng hơn nói lên cái đạo làm người sao cho phù hợp với Thiên lý. Trong quyển Đại Đạo Học Đường của chư vị Thời Quân biên soạn đã diễn giải đạo Nhân như sau:

“Nhân: Người ta ai cũng có bẩm thọ của Trời một điểm lành, để làm tự tánh của mình, người đời gọi đó là nguồn Thiên lý ở trong người. Nhân là cái phát động của Thiên lý ấy, cho nên cổ nhơn nói: “Nhân” là hạt giống hóa sanh cái đức tính tốt.

Chữ Nhân đem ứng dụng vào đời sống thì nó gồm tất cả nghĩa vụ làm người, thành thử có câu nói: *“Nhân là Đạo người” (Nhân giả nhơn dã)*. Vậy thi hành chữ *“Nhân”* là áp dụng Thiên lý vào đời sống thực tế. Thế nên muốn làm Nhân thì phải giữ lòng cho sạch, nghĩa là chẳng cho tư dục xen vào Tâm, để cho nguồn Thiên lý ở trong tâm ung dung phát triển theo lẽ tự nhiên của nó, rồi người ta cứ theo đó mà làm cho hết bốn phận của mình, đó là làm *“Nhân”* vậy. Còn như muốn biết rộng ra nữa thì chúng ta nên xem cổ nhơn dạy phương pháp làm *“Nhân”* như sau:

Có người hỏi phương thức làm Nhân là thế nào

thì Đức Khổng Tử nói: “*Kỷ dục lập nhi lập nhơn, kỷ dục đạt nhi đạt nhơn. Năng cận thủ tử khả vị nhân chi phương*”. (nghĩa là mình muốn lập thân thế nào thì giúp người cùng lập thân như mình, mình muốn thông đạt đến đâu thì cũng giúp người cùng thông đạt như mình. Ai hay làm những điều đó là Nhân vậy).

Chữ Nhân có gồm cái nghĩa thương người, mến vật, cho nên chỗ tác dụng của nó là “*Ái*” về sau người ta thường dùng hai chữ “*Nhân Ái*” lẫn nhau.

Vậy thực hành đạo “*Nhân*” là người và ta thương yêu, giúp đỡ nhau trên đường Đời cũng như trên đường Đạo. Hoặc nói: đó là *chánh kỷ hóa nhơn* cũng được.

Thầy Tử Trương hỏi Nhân, Đức Khổng Tử nói: “*Hãy làm năm điều trong thiên hạ là Nhân, rằng: Cung, Khoan, Tín, Mẫn và Huệ*”

Cung thì không khinh lớn, Khoan thì được lòng người, Tín thì được người tin cậy, Mẫn thì có công, Huệ thì đủ khiến được người.

Người có nhân lúc nào cũng bình tĩnh, yên lặng tự nhiên như nhiên mà lòng sẵn có một năng lực trực giác mẫn tiệp. Phạm có việc gì đến thì họ biết ngay và họ làm sự gì cũng thích hợp với đạo lý.

Họ thật thà chất phác và giàu tình cảm tốt. Họ hay thương người, hay mến vật, đối với gia đình thì hiếu đễ, đối với xã hội thì thuận hòa. Họ thường thực hành câu: “*Việc gì mình không muốn thì chẳng làm với người*”. Chữ Nhân đây lại gồm cái ý nghĩa sáng suốt, cho nên cái thương, cái ghét của người có Nhân đều hạp với Thiên lý.

Tóm lại, chữ Nhân bao hàm cả đạo làm người mà

rút lại thì thể theo đức lớn của Trời là sự sanh hóa mà làm. Ấy vậy kẻ làm Nhân trên thuận lẽ Trời, dưới an vui cùng chúng vật và sự hành vi lại khích lệ theo nên tảng “*Thiên địa vạn vật nhứt thể*”. Còn việc giàu nghèo, sang hèn, thì phú cho Thiên mạng, chớ không vọng cầu mà thất đạo lý”.

Tiếp theo là ý nghĩa của chữ Nghĩa: Thường ta nghe nói đến các mối quan hệ giữa các đẳng cấp như sanh trong xã hội như: nghĩa vua tôi, (*hay là mối quan hệ giữa nhà cầm quyền và dân trong nước*), nghĩa đồng bào, nghĩa thầy trò, nghĩa cha con, nghĩa vợ chồng... Vậy nghĩa ở đây là cách cư xử giữa các mối quan hệ trong xã hội sao cho tốt đẹp, hợp đạo lý.

Ngoài ra chúng ta cũng thường nghe câu nói người xưa: *Kiến nghĩa bất vi vô dũng giả, lâm nguy bất cứu mạc anh hùng*, nghĩa là: Thấy việc nghĩa mà không làm không phải là người dũng, thấy người lâm nguy mà không cứu giúp thì không phải bậc anh hùng. Nghĩa ở đây là lòng hào hiệp cứu giúp người khác.

Như vậy Nhân là đạo lý làm người và Nghĩa là thực hiện đạo lý ấy, nên Nhân Nghĩa luôn đi đôi với nhau. Nho giáo chủ trương nếp sống nhân nghĩa để cho xã hội được tốt đẹp an vui. Trái với nhân nghĩa là xã hội băng hoại thiếu đạo đức, chém giết, trộm cướp, lừa thầy phản bạn, ...Đó là xã hội ta thấy nhan nhản hằng ngày ngày nay.

2 – NHÂN NGHĨA TRONG ĐẠO ĐỨC DÂN TỘC.

Trải qua hàng ngàn năm chịu ảnh hưởng của tư tưởng Nho giáo, ông cha ta cũng phát huy nền đạo

đức nhân nghĩa càng thấm đượm tình yêu dân tộc giống nòi. Tình thương yêu giữa các sắc tộc cùng sống trên đất Việt.

*Bầu ơi thương lấy bí cùng,
Tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn.*

Nhiều điều phủ lấy giá gương,

Người trong một nước phải thương nhau cùng,

Trong thôn lân, làng xóm láng giềng rất sâu đậm tình nghĩa như người thân, họ hàng.

Bán anh em xa mua láng giềng gần

Hàng xóm tối lửa tắt đèn có nhau.

Nhất cận thân, nhì cận lân.

Cũng vì đức tính nhân nghĩa hào hiệp, dân ta có lòng độ lượng, bao dung, tha thứ, ngay cả đối với kẻ thù nghịch cùng mình.

Những câu tục ngữ ca dao nói lên lòng bao dung, độ lượng điển hình:

Thương người như thể thương thân

Tha thứ người tức là tự tha thứ mình

Đánh kẻ chạy đi, không ai đánh người chạy lại

Giờ cao đánh khế

Một sự nhịn là chín sự lành

Tinh thần nhân nghĩa của tầng lớp sĩ phu biểu lộ qua tư tưởng của Nguyễn Trãi qua Bình Ngô Đại Cáo, dùng nhân nghĩa trị nước an dân, lấy nhân nghĩa tha thứ cho kẻ nghịch thù:

Việc nhân nghĩa cốt ở yên dân

Quân điếu phạt trước lo trừ bạo...

Đem đại nghĩa để thắng hung tàn,

Lấy chí nhân để thay cường bạo...

*Quân giặc các thành khốn đốn, cởi giáp ra hàng,
Tướng giặc bị cầm tù, như hổ đói vẫy đuôi xin cứu mạng
Thần Vũ chẳng giết hại, thể lòng Trời ta mở đường hiếu
sinh Mã Kỳ, Phương Chính, cấp cho năm trăm chiếc
thuyền, ra đến biển mà vẫn hồn bay phách lạc, Vương
Thông, Mã Anh, phát cho vài nghìn cỗ ngựa, về đến
nước mà vẫn tim đập chân run.*

Như vậy từ ngàn xưa Ông Cha ta đã thấm nhuần nếp sống nhân nghĩa từ nơi thôn lân đến triều đình vua quan. Nhờ tinh thần nhân nghĩa tạo nên sự đoàn kết thương yêu trong cả nước góp phần vào việc giữ vững bờ cõi, giữ vững nền văn hiến bốn ngàn năm của dân tộc.

3 – NHÂN NGHĨA TRONG ĐẠO CAO ĐÀI

Ngày nay khoa học kỹ thuật phát triển tột bậc, đời sống con người đầy đủ tiện nghi vật chất, nhưng về mặt tinh thần đạo đức bị suy đồi thoái hóa. Thực ra cũng có một phần người còn biết lo tu hành hướng thiện, gìn giữ đạo đức nghĩa nhân, giúp người neo đơn đói khó, ...nhưng đa phần chạy theo vật chất mà quên mất đạo lý Thánh hiền vì vậy nên mới có sự xuất hiện của Tam Kỳ Phổ Độ để phục hưng nền đạo đức nhân bản, tạo nên xã hội Thánh đức thuần lương và cứu vớt chúng sanh trở về ngôi xưa vị cũ.

Đạo Cao Đài tận độ chúng sanh về phần xác lẫn phần hồn nên chủ trương xây dựng một xã hội đại đồng để mọi người đều sống theo Đạo, và một xã hội đầy tình thương yêu như anh em ruột thịt để dìu dẫn nhau trên đường tu hành giải thoát.

Nơi thôn lân, làng xã, đặt thành Hương đạo trong đó vị Đầu Hương Đạo được Pháp Chánh Truyền qui định là anh cả phải chăm sóc mọi tín đồ trong Hương như anh ruột lo cho đàn em vậy,

Trên bình diện rộng hơn thì đạo Cao Đài thờ Đức Chí Tôn là ông Cha chung toàn thể nhân loại vậy không phân biệt màu da sắc tóc, mọi người trên hoàn vũ đều là anh em với nhau:

*Chẳng quản đồng tông mới một nhà,
Cùng nhau một Đạo tức cùng Cha,
Nghĩa nhân đành gửi thân trăm tuổi,
Dạy lẫn cho nhau đặng chữ HÒA.*

Đạo Cao Đài chủ trương Nho Tông chuyển thế tức là lấy tinh hoa của Đạo Nho để phục hưng một xã hội kỷ cương đạo đức, cho nên Cao Đài cũng đề cao nhân nghĩa qua những lời Thánh giáo hay qua biểu tượng nơi Đền Thánh.

BÀI THÁNH THI TRONG THI VĂN DẠY ĐẠO.

*Nhơn là đầu hết các hành tàng,
Cũng bởi vì Nhơn, dân hóa quan,
Dân trí có Nhơn, nhà nước trị,
Nước nhà Nhơn thiết một cơ quan.*

- **Câu 1:** Hành tàng là những hành vi gồm cả phần hiển hiện luôn cả phần ẩn kín hay ý nghĩa rất cao sâu như câu “*Hành tàng hư thiết tại Cha Trời*”.

Chữ Nhơn ý nghĩa rất cao sâu và nó là đức tính đứng đầu của người nắm giữ vai trò trị quốc an dân.

- **Câu 2:** Người dân muốn trở thành quan thì phải có lòng Nhơn, tức nhiên là một vị quan tốt phải là

người thắm nhuần Nhơn nghĩa, đạo đức.

- **Câu 3:** Đến như toàn dân một nước đều biết sống theo Nhơn Nghĩa nữa thì quốc gia đó sẽ thịnh trị, thái bình.
- **Câu 4:** Như vậy muốn cho quốc thái dân an thì từ giai tầng lãnh đạo đến người dân thường phải lấy việc thực thi Nhơn Nghĩa làm trọng, hay việc thực thi Nhơn Nghĩa phải coi là một quốc sách hay một bộ phận không thể thiếu của quốc gia.

Một đoạn Thi văn dạy Đạo khác của các Đấng ban cho:

*Nhơn Nghĩa gắng gìn dạ sắc son,
Thờ cha kính mẹ, hiếu lo tròn.
Nghèo mà trong sạch danh thơm rạng,
Phúc hậu Trời ban để cháu con.*

Một người mà bên ngoài luôn dùng nhân nghĩa cư xử với mọi người còn trong gia đình giữ tròn đạo hiếu đối với cha mẹ. Tuy nghèo mà giữ lòng trong sạch không chút bợn nhơ thì sẽ tạo nên phúc đức lớn để lại con cháu hưởng mai sau.

HAI CHỮ NHÂN NGHĨA KÈM THÊM HAI CÂU LIỄN VỀ NHÂN NGHĨA TRƯỚC MẶT TIỀN TÒA THÁNH.

Trước mặt tiền Tòa Thánh, trên lầu Hiệp Thiên Đài ta thấy có hai chữ Nhân Nghĩa (*chữ Nho*) và viết sổ xuống 2 câu liễn cũng bằng chữ Nho như sau:

C. 1: NHƠN BỐ TỬ PHƯƠNG ĐẠI ĐẠO DĨ NHƠN HƯNG XÃ TẮC,

C. 2: NGHĨA BAN VẠN ĐẠI TAM KỲ TRỌNG NGHĨA CHẤN SƠN HÀ.

Đôi liễn này giải thích hai chữ NHƠN NGHĨA ở trên.

- **C. 1:** Lòng Nhơn đem rải khắp bốn phương, Cao Đài lấy Nhơn làm hưng thịnh nước nhà.
- **C. 2:** Điều Nghĩa ban cho muôn đời, Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ xem trọng điều Nghĩa để làm hưng khởi nước nhà.

Tôn chỉ của Nho giáo là NHƠN và NGHĨA. Đạo Cao Đài, với chủ trương Nho Tông Chuyển Thế, nên lấy hai chữ NHƠN NGHĨA làm tiêu chuẩn cho công cuộc chuyển thế, biến đời hung dữ bạo tàn thành đời thuần lương Thánh đức. (*Cao Đài Từ điển*).

Các từ ngữ “*Nhơn bố tứ phương*” “*Nghĩa ban vạn đại*” chứng tỏ Cao Đài lấy hai chữ Nhơn Nghĩa làm kế sách độ đời cả toàn cầu thế giới và qua thời gian dài lâu cả gương hội thất úc niên của nền Đại Đạo.

Khi đặt hai chữ Nhân Nghĩa lên mặt tiền Tòa Thánh, chứng tỏ Cao Đài lấy cái tinh túy Nhân Nghĩa của Nho giáo hay lấy cái đạo Nhân Nghĩa của nòi giống Rồng Tiên mà Ông Cha ta đã dùng để giữ vững giang sơn bờ cõi qua mấy nghìn năm lịch sử.

Ngày nay Đạo Cao Đài dùng đạo Nhân Nghĩa trước để phục hưng đất nước thịnh trị thái bình, đời sống nhân dân thanh nhàn hạnh phúc, sau đó làm nền tảng cho một thế giới Đại Đồng, đó là cứu cánh về phần Thế Đạo như câu kinh cúng Phật Mẫu:

*“Hiệp vạn chủng nhứt môn đồng mạch,
Qui thiên lương quyết sách vạn trù”.*

CÂU LIẾN TRÊN CỔNG ĐẠO ĐỨC HỌC ĐƯỜNG.

Trên cổng Đạo Đức Học Đường là ngôi trường Trung Tiểu học trong Nội Ô Tòa Thánh cũng có 2 câu

liễn nói lên việc đào tạo những thế hệ con em Đạo Cao Đài cũng lấy hai chữ Nhân Nghĩa làm đầu.

**ĐẠO ĐỨC LƯU TRUYỀN HẬU TẤN HIẾU TRUNG PHỒ XÃ TẮC,
HỌC ĐƯỜNG GIÁO HÓA THƯ SINH NHƠN NGHĨA LẬP GIANG SƠN.**

Đôi liễn này đặt tại cổng của trường Trung Tiểu học Đạo Đức Học Đường, do Hội Thánh lập ra trong Nội Ô Tòa Thánh Tây Ninh.

Ý nghĩa:

- C. 1: Đạo Đức lưu truyền cho đoàn hậu tấn, lấy hai chữ hiếu trung lo giúp nước.
- C. 2: Trường học giáo hóa học sinh, dùng hai chữ nhơn nghĩa xây dựng quốc gia.

Hai câu liễn nói lên quan điểm giáo dục Cao Đài, nhằm đào luyện nhân tài phải đi đôi với đức độ. Một người tài giỏi nhưng phải có đức mới ích nước lợi dân, bằng có tài mà không có đức thì chỉ là hạng sâu dân một nước mà thôi. Trong những đức tính căn bản nhất của kẻ sĩ là Hiếu Trung và Nhân Nghĩa. Có Hiếu mới biết giữ gìn truyền thống tốt đẹp của Cha Ông để lại. Có Trung mới đặt quyền lợi quốc gia dân tộc lên trên hết, mới làm cho dân giàu nước mạnh.

Có Nhân Nghĩa mới biết mến nước thương dân, mới biết lo cho đời sống người dân thấp cổ bé miệng, có được đời sống ấm no hạnh phúc, mới thực thi được một xã hội thương yêu công chánh như chủ trương của Cao Đài.

THÁNH GIÁO DẠY VỀ NHÂN NGHĨA.

Thánh giáo của Đức Tiếp Pháp (*Bài 19 và 20 Thánh Huấn Hành Thiện*)

“...Làm người thiếu Nhân, Nghĩa không ra thể thống làm người. Con người phải có Nhân, Nghĩa. Tiên coi Nhân, Nghĩa làm trọng. Phía trước trên Tòa Thánh nêu hai chữ NHÂN-NGHĨA thật to có ai lưu tâm để ý, thật hiện làm người Tín Đồ Cao Đài tốt. Nhân thay cho từ bi bác ái, Nhân có trong người, người ấy nhân từ đức hạnh. Nhân đứng đầu mọi hành tàng của con người đó vậy.

Nghĩa rất sâu, giúp cho con người trở nên con người xứng đáng của xã hội. Nghĩa vua tôi, Nghĩa xã hội, Nghĩa vợ chồng, Nghĩa cha con, Nghĩa bạn tác, Nghĩa thôn lân. Nếu con người không có Nghĩa không ra thể thống gì cả. Vì lẽ đó, làm người phải có Nhân Nghĩa. Nhất là Tín Đồ Cao Đài phải có Nhân Nghĩa, giữ lấy Nhân Nghĩa làm gốc để đối xử với nhau, cho ra người lành thiện, mới xứng đáng một môn đồ yêu ái của ĐỨC CHỈ TÔN...”

“Con người mà có cái Nhân bên trong, con người đó dĩ nhiên lành thiện bốn tánh Thiên lương khác thường hơn mọi người khác, có ăn nói mạnh bạo đến đâu đi nữa cũng không tàn ác vô nghì, vì cái Nhân nó là một yển sáng làm mất đi cái màn vô minh; người tu cần phải có cái Nhân ở bên trong để làm căn bản, Nhân là một ông Thầy tốt dạy cho người tu nhiều phép nhiệm mầu vô giá, Nhân là một bó đuốc rực sáng giữa đêm đen, soi rọi giúp cho người thiếu đạo mọi hành tàng của Vũ Trụ Quan và Nhơn Sanh Quan, Nhân phát khởi nơi tâm mạnh mẽ người ấy đổi tánh hiền. Con người mà bỏ cái Nhân đi thì con người đó cũng đổi tánh liêm, con người có cái Nhân mạnh mẽ, con người đó có cái tình rất cao đẹp hưởng thượng đầy đạo đức.

Vậy cái Nhân đối với người tu rất trọng hệ, phải giữ gìn lấy nó cho còn nguyên vẹn cái Nhân, Nhân là hạt giống Thiên lương đó vậy.

Nói đến NGHĨA. NGHĨA phát vạn năng cơ diệu huyền. Con người muốn có đủ lễ nghi phong cách, thì phải có Nghĩa nơi tâm. Nghĩa làm ra thiết tướng chơn pháp của Đạo, con người không có Nghĩa làm sao biểu trưng sáng tỏ cội nguồn cái Đạo, đạo lý ở trong cái Nghĩa. Vậy người tu phải lấy cái Nghĩa làm phương tiện trau dồi tâm đức và mọi việc làm lớn nhỏ. Con người có Nghĩa sâu xa chắc chĩa mới dám hy sinh cho mọi lẽ Đạo, quên mình vì Đạo, Đạo thành quên mình, giúp người nên Đạo mà quên mình, quên cả thanh danh của mình, đó mới đúng cái Nghĩa của việc làm Nghĩa, dám lấy cái nghĩa khí để vun bồi cội phúc cho mình luôn cả cho những người thân quen thuộc, việc làm Nghĩa đó nó mới đúng cái nghĩa cao thượng. Đem cái Nghĩa ra phô trương giúp đời nên đạo, con người đó đã thất bại nhiệm mầu cơ sanh hóa, hiểu được quyền năng của Tạo Doan. Muốn tránh nơi luân chuyển thoát vòng thế tục, mới dám hy sinh đem cái nghĩa khí của mình ra thực hiện giúp đời, giúp người như vậy, thật hiện cái Nghĩa rất khó vô cùng.

Có một vài kẻ để tiền của ra làm một vài sự việc gì đó, hay bố thí cho những kẻ nghèo nàn chút ít mà đã lên mặt kênh kiệu ta đây đạo đức nhân nghĩa lung lắm... Người tu thì khác, miệt mài tận tụy, hy sinh, quên mình lo báo bổ cho người khác thành Đạo, đem hết tâm trí ra làm việc nghĩa, có như vậy mới thấy cái Đạo trong Nghĩa khí đó.

Con người có Nhân – Nghĩa mới đủ tư cách làm

người Thánh thiện siêu nhân. NHÂN là tình NGHĨA là yêu. Có tình yêu mới có lòng nhân ái vị tha, mới xứng đáng người Chơn-Thiện-Mỹ đó vậy”.

KINH THIÊN ĐẠO VÀ THẾ ĐẠO CAO ĐÀI.

Đầu tiên là kinh Sám Hối khuyên người ta phải sống cư xử với nhau bằng nhơn nghĩa:

*Làm người Nhơn Nghĩa xử xong,
Rủi cho gặp lúc long đong chẳng sờn.*

*Hễ biết Nghĩa thọ ơn chẳng bội,
Giúp cho người chớ vội khoe ra.*

*Việc chi cũng có chánh tà,
Làm điều phải Nghĩa, lánh xa vạ vò...*

*Lương tâm thường xét cho rành,
Của không phải Nghĩa chớ sanh lòng tà...*

*Làm người Nhơn Nghĩa giữ tròn,
Muôn năm bóng khuất, tiếng còn bay xa...*

Kế đến Giới Tâm Kinh:

*Nguyên Khổng Thánh bảo toàn Nho giáo,
Lấy Nghĩa Nhơn Đại Đạo truyền ra...*

Và Kinh Vào Học cũng nêu lên:

*Buộc yêu thương bạn đồng môn,
Nghĩa Nhân vẹn giữ xác hồn trăm năm...*

Và nhiều đoạn kinh văn Thế Đạo khác luôn khuyên con người phải sống sao cho phải Đạo, phải biết thương người mến vật... tức là không ngoài hai điều nhân nghĩa mà thôi...

4 – VÀI LỜI KẾT

Xã hội ngày nay chỉ một phần nhỏ người còn giữ nét đạo đức Nghĩa Nhân còn phần đông chỉ chạy theo danh lợi mà quên mất đạo lý luân thường. Hậu quả là hàng ngày chúng ta thấy nhan nhãn cảnh cướp của, giết người không gớm tay. Chúng ta không hiểu nổi khi chỉ vì một việc nhỏ người ta cũng có thể rút súng giết người. Nhiều vụ xả súng giết người hàng loạt đã xảy ra...

Khoa học kỹ thuật ngày nay tiến bộ làm cho đời sống con người đỡ chật vật hơn nhưng về mặt đạo đức, an ninh thì xuống cấp quá độ. Đây là điều đáng lo ngại nhất cho tương lai nhân loại trên hành tinh này.

Cũng chính vì nền đạo đức suy vi, cang thường nghiêng đổ nên Đức Chí Tôn là Ông Cha Thiêng Liêng không nở nhìn thế giới này ngày càng băng hoại nên Ngài mới đến mở ra nền Đại Đạo nhằm bảo tồn phong hóa nhà Nam, phục hưng Nhân Nghĩa Nho tông xây dựng lại một xã hội thương yêu, công chánh, ... hòa ái, tương thân, đại-đồng huynh đệ, phục hồi Thánh Đức thuần lương, cộng hưởng thanh bình, an ninh hạnh phúc.

Thử hỏi, Đạo Cao Đài có làm được những gì đã đưa ra không? Chúng ta biết Đạo Cao Đài là do Thiên Nhân hiệp nhất, trên thực hiện theo Thiên cơ dưới hợp lòng sanh chúng, vậy chắc chắn chúng ta sẽ đạt được cứu cánh, xây dựng một thế giới huynh đệ đại đồng trong tương lai...

✍️ **QUANG THÔNG** (11-2023)

CAO-ĐÀI
PHỤC HƯNG NHÂN-NGHĨA

QUANG THÔNG
